

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/339/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4111212204
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Harbuta
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2013:4111212204.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci navrhovateľa: DONASTAV s.r.o., so sídlom Záhradnícka 23, Bratislava, IČO: 44 067 909, zast. JUDr. Evou Hlaváčovou, advokátkou v Nitre, Farská 12, proti odporcovi: W. V., bytom E. XXX, zast. JUDr. Miroslavom Mikušom, advokátom v Bratislave, Šoltésovej 2, o zaplatenie sumy 323.964,66 eura, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 15. 10. 2012 č. k. 12C/92/2011-184, takto

rozhodol:

Odvolačný súd uznesenie súdu prvého stupňa potvrdzuje.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zastavil konanie o zaplatenie sumy 323.964,66 eura titulom vydania predmetu bezdôvodného obohatenia. Rozhodol tak s odkazom na ust. § 103, § 104 ods. 1 a § 83 OSP s odôvodnením, že predmetom konania je nárok, ktorý si navrhovateľ uplatnil v trestnom konaní vedenom proti odporcovi pre podozrenie zo spáchania trestného činu sprenevery, ktoré bolo začaté na základe trestného oznámenia navrhovateľa. V trestnom konaní bol podaný znalecký posudok znalcom z odboru ekonómie, podľa ktorého odporca žalovanú sumu nezdokladoval a bezdôvodne sa o túto čiastku obohatil na úkor navrhovateľa. V trestnom konaní vedenom na ORPZ v Nitre pod ČVS: ORP-96/3-CVK-NR-2011 bolo voči odporcovi vznesené obvinenie a navrhovateľ si uplatnil právo na náhradu škody spôsobenej mu trestným činom odporcu. V trestnej veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-96/2-OVK-NR-2011 si poškodený Y. U. uplatnil nárok na náhradu škody vo výške 1.060.638,35 Sk a taktiež pri výsluchu konanom dňa 14. 10. 2009. Navrhovateľ sa domáha od odporcu plnenia z rovnakého právneho dôvodu, na základe rovnakých skutkových okolností a v čiastke tvorenej aj sumou uplatnenou v trestnom konaní, náhradu škody si v trestnom konaní riadne uplatnil dňa 14. 10. 2009, a preto občiansko-súdne konanie v tejto veci začaté až 28. 04. 2011 tvorí prekážku skôr začatého súdneho konania, tzv. litispendencie. Z uvedeného dôvodu súd prvého stupňa konanie zastavil.

Ďalším výrokom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa na prerušenie konania, doručený súdu prvého stupňa dňa 08. 10. 2012 s odôvodnením, že je vedené vyššie uvedené trestné konanie, ktorého výsledok môže mať význam pre rozhodnutie súdu v tomto konaní, keďže možno predpokladať, že poškodený - navrhovateľ, bude s celým nárokom na náhradu škody odkázaný na konanie v občiansko-právnych veciach. Zamietajúci návrh na prerušenie konania súd prvého stupňa odôvodnil s poukazom na odôvodnenie rozhodnutia v časti zastavenia konania. O trovách konania súd rozhodol podľa § 151 ods. 3 OSP tak, že o nich rozhodne po právoplatnosti preskúmaného uznesenia.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, domáhajúc sa ním jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Nesúhlasil so záverom súdu prvého stupňa, ktorým zamietol návrh na prerušenie konania, pretože podľa jeho názoru rozhodnutie v trestnom konaní môže mať podstatný význam pre rozhodnutie súdu v tomto konaní, čo by bolo aj ekonomickejšie a vhodnejšie. Je predpoklad, že ako poškodený bude s nárokom uplatneným v trestnom konaní odkázaný

na občiansko-právne konanie, a preto zastavenie konania je nehospodárne a neúčelné. Poukázal na ust. § 1 OSP, podľa ktorého má byť zabezpečená spravodlivá ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov a čestné plnenie povinnosti a na úctu k právam iných osôb. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je predčasné, pretože mal konanie prerušiť a konať v rámci procesnej ekonomie. Takýmto postupom zbytočne zaťažil navrhovateľa trovami konania a prinútil ho opäť podať novú totožnú žalobu, ktorou mu vzniknú nadbytočné trovy konania.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp.zn. 5Obo/34/2008, podľa ktorého dôvodom zastavenia konania je konanie o rovnakej veci. Aj uznesením ÚS SR sp.zn. I.ÚS 320/2009 bolo judikované, že prekážka litispendencie patrí k podmienkam konania. Ak súd zistí, že v tej istej veci prebieha iné konanie, je povinný začaté konanie zastaviť. Z uvedených dôvodov súd správne rozhodol, keď konanie zastavil a právny zástupca navrhovateľa pri podaní žaloby v rámci odbornej starostlivosti mal túto skutočnosť vedieť. Zároveň uviedol, že nebol dôvod podávať túto žalobu ani z právnej opatrnosti, pretože začatím trestného konania začala navrhovateľovi spočívať premlčacia doba na akýkoľvek právny úkon, ktorým sa domáha svojich údajných práv. Podľa jeho názoru odvolanie navrhovateľa nespĺňa zákonom predpísané náležitosti a bolo by aj dôvodom a odmietnutie odvolania.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Podľa § 103 OSP kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 OSP ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 83 OSP začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP súd konanie preruší, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Nedostatkom podmienky súdneho konania podľa § 104 ods. 1 OSP je i prekážka začatého konania (litispendencia), ktorá bráni tomu, aby na súde prebiehalo iné konanie v tej istej veci. Existenciu procesných podmienok konania súd skúma z úradnej povinnosti. V prípade zistenia neodstrániteľnej prekážky začatého konania súd musí konanie zastaviť. V zmysle platnej a ustálenej judikatúry v slovenskom právnom poriadku riadne uplatnenie nároku na náhradu škody v trestnom konaní (§ 43 ods. 2, 3 Trestného poriadku) je z hľadiska ust. § 82 OSP začatím konania a tvorí prekážku začatého konania, ak žaloba v občianskom súdnom konaní bola podaná až po tom, ako už bol urobený návrh na prisúdenie náhrady škody v trestnom konaní. Ak je teda z návrhu na začatie konania zrejmé, že protiprávnosť konania žalovaného spočívala v trestnej činnosti, súd so zreteľom na ust. § 83 OSP musí skúmať, či nárok bol už skôr uplatnený v adhéznom konaní.

V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ návrhom podaným 28. 04. 2011 na Okresnom súde v Nitre, sa domáhal voči odporcovi zaplata sumy 323.964,66 eura na tom skutkovom základe, že odporca pracoval u neho vo funkcii riaditeľa a ako zodpovedný vedúci pracovník mal prístup k finančným prostriedkom a bankovému kontu firmy. Zistil, že odporca čerpal finančné prostriedky z bankového konta firmy vo výške žalovanej sumy a tieto nebol schopný vydokladovať účtovnými dokladmi. Z uvedeného dôvodu podal na neho trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu sprenevery, v ktorom bol vypracovaný znalecký posudok a bolo zistené, že odporca za rok 2008 a 2009 spreneveril finančnú hotovosť vo výške žalovanej sumy. V priebehu konania odporca vyjadrením, doručeným súdu prvého stupňa 14. 06. 2012, poukázal na to, že na OR PZ Odbor kriminálnej polície v Nitre pod ČVS: ORP-96/3-CVK-NR-2011 si navrhovateľ uplatnil nárok na náhradu škody na

základe znaleckého posudku, ktorý uvádzal v návrhu. Nárok na náhradu škody v trestnom konaní si uplatnil pred podaním žaloby, a preto aj s poukazom na rozsudok NS SR sp.zn. 5Obo/34/2008 navrhol konanie pre prekážku začatého konania zastaviť. Z pripojeného vyšetrovacieho spisu ČVS:ORP-96/2-OVK-NR-2011 súd prvého stupňa zistil, že navrhovateľ si dňa 14. 10. 2009 uplatnil voči odporcovi v trestnom konaní právo na náhradu škody vo výške 31.952.791,02 Sk, ktorá bola navrhovateľovi spôsobená konaním odporcu. Zo spisu vyplýva, že voči odporcovi je vedené trestné stíhanie ako obvinenému z obzvlášť závažného zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, 4 písm. a) Trestného zákona, pričom podstata obvinenia vychádza zo skutkových tvrdení obsiahnutých v návrhu.

Vychádzajúc z takto zisteného skutkového stavu a povinnosti súdu skúmať v každom štádiu konania splnenie podmienok konania, sú podľa názoru odvolacieho súdu dané podmienky pre zastavenie konania, pretože navrhovateľ sa v tomto konaní domáha od odporcu plnenia z rovnakého právneho dôvodu, na základe rovnakých skutkových okolností a v sume, ktorú uplatnil aj v trestnom konaní. Okolnosť, že v trestnom konaní ešte nebola ustálená celková výška škody, na ktorú poukazoval navrhovateľ v konaní pred súdom prvého stupňa, nemá právny význam pre posúdenie splnenia podmienky začatého konania. Táto prekážka vzniká, ak je začaté konanie, ktoré má rovnaký okruh účastníkov, rovnaký predmet konania, rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo, pričom z hľadiska začatia konania prekážku začatého konania tvorí aj prípad, ak bola žaloba podaná po tom, ako bol v trestnom konaní podaný návrh na prisúdenie náhrady škody. Poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť túto škodu mu nahradiť. V danej veci Y. U., ako poškodený, uplatnil nárok na náhradu škody v trestnom konaní skôr, ako podal návrh na začatie konania v tejto veci, a to v priebehu vyšetrovania dňa 14. 10. 2009, škodu uplatnil vo výške 1.060.638,35 Sk a vychádzal zo skutkových okolností totožných v návrhu. Konanie v tejto veci začalo doručením návrhu dňa 28. 04. 2011. Ustálenie celkovej výšky škody spôsobenej trestným činom bude predmetom dokazovania v trestnom konaní, pretože má bezprostredný súvis s právnou kvalifikáciou skutku, ktorý je odporcovi kladený za vinu. Z výpisu z obchodného registra navrhovateľa vyplýva, že Y. U. je spoločníkom a konateľom spoločnosti DONASTAV s.r.o., Bratislava, IČO: 44 067 909, a teda škoda bola uplatnená oprávnenou osobou a uplatnenie je právne účinné.

Z uvedených dôvodov odvolací súd zhodne s právnym názorom súdu prvého stupňa uzavrel, že v danej veci existuje prekážka skôr začatého súdneho konania, pre ktorú je potrebné konanie zastaviť.

Keďže konanie bolo zastavené, odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania nie je dôvodné. Poukazovanie na nehospodárnosť a nevhodnosť takéhoto rozhodnutia je právne bezvýznamné, pretože súd má v prvom rade povinnosť skúmať splnenie základných podmienok konania. Ak niektorá z nich nie je splnená, musí konanie zastaviť. Jednou z takýchto podmienok je aj prekážka začatého konania, ktorá, ako je uvedené vyššie, je v posudzovanej veci daná a bolo prvoradou povinnosťou súdu na ňu prihliadnúť a rozhodnúť. Keďže konanie z úradnej moci zastavil, nemohol sa zaoberať ďalšími procesnými a ani inými návrhmi účastníkov konania. Je potrebné prisvedčiť odporcovi, že riadne uplatnenie náhrady škody v adhéznom konaní má za následok prerušenie plynutia premlčacej doby, a preto podanie žaloby nemalo pre navrhovateľa právny význam. Otázka navyšovania nákladov občiansko-právneho konania s ohľadom na povinnosť súdu zastaviť konanie z dôvodu prekážky začatého konania nie je právne významná, aj keď je zrejmé, že navrhovateľovi vznikli náklady v tomto konaní. Zapríčinil si ich ale sám duplicitným uplatnením nároku na náhradu škody.

S ohľadom na uvedené právne závery odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa vo všetkých výrokoch ako vecne správne podľa § 219 OSP potvrdil.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.